

ISAIA 40: ÎNAINTEMERGĂTORUL DOMNULUI, CALEA DOMNULUI

ALIN CIOBANU
Teologie Pastorală anul IV

Introducere

Isaia

Isaia este unul din cei mai însemnați prooroci ai Vechiului Testament fiind numit de Sfinții Părinți Evanghelistul Vechiului Testament, datorită bogăției proorociilor mesianice consemnate de el. Numele sfântului proroc Isaia provine din ebraică, tradus, cel mai comun prin “*mântuirea lui Iahve*”¹.

Pentru a putea pătrunde înțelesul adânc al profețiilor lui Isaia, e necesară cunoașterea cadrului istoric și cultural în care el și-a desfășurat activitatea, din jurul anului 740 î.Hr. și până după invazia asiriană în Iudeea (701 î.Hr.) - perioadă marcată de începutul domniei regelui Manase, sub care, potrivit unor surse istorice profetul primește moarte martirică. Această perioadă cuprinde domnia mai multor regi: Ozia, Iotam, Ahaz și Iezechia, o perioadă deosebit de grea pentru regatul lui Iuda, aflat sub stăpânire străină - sub putere asiriană sau în exilul babilonian. În raportul cu regii prorocul “pare că vorbește de la egal la egal”, fapt ce denotă originea și educația aleasă a profetului.²

Proorocul are o deosebită lucrare și importanță în soarta poporului lui Dumnezeu, ridicând moralul atât regelui cât și a poporului prin profețiile izbăvirii, el înnoiește și întărește viața duhovnicească a poporului lui Dumnezeu. Cuvântările prorocului au însă un caracter și o valoare mai înaltă, exprimând adevăruri care nu sunt legate numai de timpul fizic apropiat, ci și de întruparea Mântuitorului, a doua venire și timpul între cele două perioade. Din punct de vedere spiritual și moral, impactul activității lui Isaia transcede deci timpul existenței sale istorice, fiind important și pentru timpurile de mai târziu. Profețiile lui Isaia sunt de altfel invocate cel mai des dintre profețiile vechiului testament în cuprinsul Evangheliilor, unde se plinesc prin persoana și activitatea Mântuitorului.

¹ Pr. profesorii: Vladimir Prelipcean, Nicolae Neaga, Gheorghe Barna, Mircea Chialda, *Studiul Vechiului Testament*, ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, p.195.

² *Ibidem*, p.196.

Cartea Isaia

Tema generală a cărții precum și scopul ei sunt cuprinse în cuvintele: *“Căci robimea (a cetății Sionului) ei va fii mântuită cu judecată și cu milă”*³, atât în plan istoric, cât și în plan duhovnicesc. Scopul cărții este deci și unul consolator, anunțând izbăvirea în vremuri de exil, Isaia fiind numit și profetul îndurării, deși cartea cuprinde o serie de amenințări, profetul anunțând judecată ce are menirea să-i mântuiască pe acei care se vor întoarce la Domnul Dumnezeu lor. Cartea lui Isaia are și o deosebită importanță dogmatică și doctrinară, redă unitate, atotputința, atotștiința, suveranitatea absolută, providența universală, inefiinta sfințenie a lui Iahve, în contrast cu deșertăciunea și nulitatea idolilor.

Literatura de specialitate distinge diverse teme sau secțiuni în compoziția Cărții Isaia; frecvent se identifică două părți, cea dintâi adresată contemporanilor proorocului (1-35), cea de pe urmă vorbind despre mântuirea dreptilor (40-65), intercalate de o scurtă secțiune istorică. Profet mesianic prin excelență, în a doua parte a cărții Isaia pune accent pe descrierea misiunii *“Robului lui Dumnezeu”* care prin suferințele Sale va împăca lumea cu Dumnezeu.

Contextul fragmentului

Lucrarea de față expune o analiză a capitolului 40 din cartea Isaia, tratând cu precădere una din cele mai cunoscute proorocii ale acestui capitol - proorocia despre Înaintemergătorul Domnului. Capitolul este cuprins în a doua parte a cărții lui Isaia, în profețiile ce pregătesc inima poporului pentru întoarcerea sa la Domnul din robia Babiloniană și în plan universal pregătirea pentru venirea lui Mesia.

Sumar

Idea principală a Capitolului 40 este izbăvirea, profeția în plan imediat, a ieșirii din robia babiloniană dar și profeția mesianică, de peste veacuri, împlinită prin întruparea Mântuitorului. Astfel profetul deschide capitolului cu un îndemn la îmbărbătare a poporului, care ispășind pedeapsa primită pentru depărtarea de Dumnezeu (*„umilința lui s-a împlinit, păcatele i s-au dezlegat”*), primește vestea mântuirii: *„Și slava Domnului se va arăta și orice trup va vedea mântuirea lui Dumnezeu, căci Domnul a spus-o.”* Profeția despre Înaintemergătorul Domnului din versetul 3 arată că vestea mântuirii nu are ca referință doar momentul imediat istoric, anume mântuirea sau ieșirea din robia babiloniană, ci mântuirea și împăcarea cu Dumnezeu în

³ *Ibidem*, p.198.

plan universal, a întregii lumi, adusă prin întruparea lui Hristos, a cărui lucrare a fost pregătită de Ioan Botezătorul.

Îndemnul la nădejde în Dumnezeu adresat poporului evreu și peste ani întregii lumi este întărit de comparația între lumea efemeră și viața omului aici pe pământ („*Tot ce e trup e iarbă și toată slava omului e ca floarea ierbii; iarba s'a uscat, floarea s'a scuturat, dar cuvântul Dumnezeului nostru rămâne în veac*”) și ampla caracterizare a calităților lui Dumnezeu.

În primul rând profetul evidențiază atotputernicia lui Dumnezeu: „*Domnul vine cu tărie, brațul Său e plin de putere*”, dar imediat arată și sensibilitatea și purtarea lui de grijă: „*Ca un păstor Își va paște turma și cu brațul Său Își va aduna mieii, iar pe cele îngreunate le va liniști.*” Atotputernicia și măreția Domnului reies și din versetul 12, care îl descriu prin prisma lucrării Sale de creație: „*Cine a măsurat apele cu mâna și cerul cu palma și întreg pământul cu pumnul? Cine a cântărit munții pe cântare și pădurile într-o cumpănă?*”. Domnul este atotștiutor și înțelept din veac: „*Cine a cunoscut gândul Domnului? și cine l-a fost sfetnicul care să-L învețe? sau cu cine s-a sfătuit și l-a învățat? sau cine l-a învățat pe El judecata, sau cine l-a arătat calea înțelegerii? sau cine l-a dat lui primul ca să poată fi plătit în schimb?*”.

În fața atotputerniciei și a atotcunoasterii Domnului, toate pălesc, și alte neamuri, și bogății, și idolii „*ca un nimic atârnă*”. Proorocul creează un imn asemeni psalmilor închinat Domnului. Prin El toate s-au făcut și sunt ținute, și cerul și pământul: „*El este Cel ce-i ține pământului rotundul; acei ce-l locuiesc sunt ca niște lăcuste; El este Cel care a alcătuit cerul ca pe o cămară și ca pe un cort l-a-ntins să fie locuință*” și iarăși „*Cine-a făcut ca toate acestea să se vadă?: El, Cel ce e cauza propriei Sale frumuseți; El pe toate le cheamă pe nume prin slava Sa cea mare și prin tăria puterii Sale: Ție nimic nu Ți-a rămas ascuns.*”.

Toate lucrurile vremelnice în care omul își pune nădejdea sunt trecătoare: tinerețea, puterea și slava, averea, însă cei ce nădăjduiesc și îl „*așteaptă pe Dumnezeu își vor împăspăta puterea; ca vulturii se vor într-aripa, vor alerga și nu vor osteni, vor merge și nu vor flămânzi.*” Domnul le poartă de grijă atât în plan material cât și duhovnicesc celor ce se alipesc de el: „*El dă întărire celor flămânzi și întristare celor ce nu sufăr.*” Deopotrivă cei care nu își pun nădejdea în Domnul, ci în forțele proprii „*vor flămânzi și tinerii vor osteni și cei aleși vor fi lipsiți de vlagă.*”

Textul este deci de o mare relevanță și pentru zilele noastre, pentru noi creștinii, care alergând după multe lucruri lumești ne lipsim de vlagă, căci dacă ne-am lipi inima de Dumnezeu am fi neobosiți în plinirea voii Lui.

Analiza

Literatura de specialitate împarte textul capitolului 40 din Cartea lui Isaia în diverse teme sau structuri logice. Ivan D. Friesen distinge două teme principale⁴: prologul anunțării (40:1- 11) și Odă Creatorului (40:12-31), fiecare cuprinzând mai multe idei: Revelarea Slavei lui Dumnezeu (40:1-5), toți oamenii sunt ca iarba (40:6-8), Domnul vine cu Slavă (40:9-11), Domnul fără egal (40:12-14), Pretenția popoarelor (40:15-17), Domnul fără asemănare (40:18-20), Domnul împărățește (40:21-24), Puterea Domnului (40:25-26), Tărie celor slabi (40:27-31).

Capitolul debutează cu vestea bună care anunță sfârșitul robiei și mântuirea Domnului (40:1-11), în plan imediat aducând mângâiere și încurajare poporului din robia babiloniană iar în plan universal vizează caracterul mesianic al profeției, anunțarea lui Mesia. Scopul prologului este de a încuraja poporul deznădăjduit aflat în robie⁵, mesajul fiind centrat pe venirea Domnului cu Slavă în lume⁶, exprimată poetic de proroc cu înflăcărare și bucurie⁷. Tot această exuberanță deschide seria de întrebări adresată celor ce se îndoiesc de puterea Domnului, din a doua parte a capitolului (40:12-31). Remarca “că nelegiuirea lui este ispășită; căci a primit din mâna Domnului de două ori cât toate păcatele lui” nu este întâmplătoare - nici nu denotă o nedreptate din partea Domnului, care la prima vedere cere de două ori ispășirea. Potrivit unor interpretări, aceasta se referă la faptul că pedeapsa exilului, deși dreaptă potrivit rătăcirii, e prea mare pentru poporul care s-a întors, s-a pocăit înaintea Domnului. O cale de pocăință este și însăși întoarcerea din robie, unde mulți evrei își construiseră un trai, punând în perspectivă bogăția Babilonului și întoarcerea în țara pustiită⁸.

Venirea Înaintemergătorului

Profeția emblematică a acestui capitol, amintită de sfinții apostoli în evangheliile (Matei 3:3, Marcu 1:3, Luca 1:17, 1:76, 3:4-6, Ioan 1,23) și abordată de sfinții părinți ai bisericii se referă la persoana Înaintemergătorului Domnului, Sf. Ioan Botezătorul: *“Un glas strigă: ”În pustiu gătiți calea Domnului, drepte faceți în loc neumblat căările Dumnezeului nostru. Toată valea să se umple și tot muntele și dealul să se plece; și să fie cele strâmbe, drepte și cele colțuroase, căi netede. (Isaia, 40:3-4)”*.

⁴ Believers Church Bible Commentary Isaiah, Ivan D. Friesen, Herald Press, Scottsdale, Pennsylvania, Waterloo, Ontario, p.231.

⁵ Comentariu integral - Isaia. p. 181.

⁶ Believers Church Bible Commentary Isaiah, Ivan D. Friesen, Herald Press, Scottsdale, Pennsylvania, Waterloo, Ontario, p.231.

⁷ *Ibidem*, p. 231.

⁸ Comentariu integral - Isaia, p.182.

Conform Sfântului Chiril al Alexandriei, Isaia avea cunoștință de importanță și de implicațiile prediciei lui Ioan Botezătorul, încă din vechime, cu mult înainte de vreme, mărturisind și numindu-L pe Iisus Hristos Domn și Dumnezeu⁹. Acesta este un însă doar un glas, după spusele prorocului, și nu Cuvântul Însuși, vestind venirea lui Iisus, așa după cum glasul anunță rostirea cuvântului¹⁰. Sf. Cezar de Arles întărește această idee prin vorbele Înaintemergătorului: “Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez” (Ioan 3:30).

Profetul spune despre Botezătorul Domnului că va veni spunând: “*Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*” (Isaia 40,3). Iar Botezătorul, când a venit a spus: “*Faceți roade vrednice de pocăință*” (Matei 3,8), precum și alte cuvinte la fel cu ale profetului: “*Gătiți calea Domnului*”, anume că Ioan a venit să deschidă și să gătească calea Domnului. N-a venit să dăruiască iertarea păcatelor, ci să pregătească mai dinainte sufletele celor ce aveau să primească pe Dumnezeul tuturor¹¹.

În timpul antic, când un conducător vizita o cetate, pregătirile includeau de multe ori construirea unui nou drum (cale) pentru întâmpinarea Sa¹². Sfântul Ambrozie al Milanului face o interpretare metaforică a pasajului, spunând că deși Domnul este pretutindenea și deci nu coboară vreodată de nici unde, când omul îi pregătește calea și inima, el se coboară, locuind împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

Sfântul Iustin îi arată de asemenea iudeului Trifon că aceste cuvinte din cartea Profetului Isaia se referă la Sfântul Ioan Botezătorul, ca la un precursor al lui Hristos, și la lucrarea Înaintemergătorului de pregătire a venirii Mântuitorului.¹³ Sfântul Efrem spune că „fiica lui Araon (Elisabeta) a dat naștere glasului ce strigă în pustiu, iar fiica regelui David (Fecioara Maria) a dăruit lumii pe Împăratul cel ceresc.”

Sfântul Ioan Gură de Aur identifică și el pasajul cu Sf. Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul: „Gândește-te numai ce privești minunată era să vezi un om de treizeci de ani pogorându-se din pustie, fiu de arhieru”. Atâta râvnă puneau prorocii pentru aceste lucruri, încât au vestit cu mult înainte nu numai pe Stăpânul lor, ci și pe cel ce avea să-l slujească. Isaia n-a vorbit numai de Ioan, ci și de locul în care avea să locuiască, de felul propovăduirii sale, de Cel pe Care avea să-l propovăduiască și de marea faptă ce acesta avea să-o săvârșească.¹⁴ Fericitul Augustin spune despre Botezătorul că el a “pregătit calea Domnului” până când Domnul Însuși, începând lucrarea de propovăduire, a devenit “Calea”, încheind epoca profeților prin

⁹ *Viețile Sfinților Proroci*, ed.Sofia, trd. Pr. Prof. Constantin Jinga, 2010, p. 234.

¹⁰ *Ibidem*, p. 234.

¹¹ *Ibidem*, p. 234.

¹² Dr. Thomas L. Constable, *Notes on Isaiah*, 2022 Edition.

¹³ *Viețile Sfinților Proroci*, ed.Sofia, trd. Pr. Prof. Constantin Jinga, 2010, p. 233.

împlinirea profețiilor. Botezul lui Ioan nu i-a reînnoit pe cei ce s-au botezat, ci i-a “pregătit” pentru venirea Sa.

Odă Creatorului

În a doua parte a capitolului, prorocul expune printr-un poem o deosebită caracterizare a Domnului, amintind incomparabilitatea Domnului (12-14), măreția Sa (15-17), superioritatea față de idoli (18-21), suveranitatea, unicitatea. În încheierea capitolului, prorocul discreditează deznădejdea poporului și reafirmă darul Domnului, care îi întărește pe cei slabi (40:27-31).

Concluzie

Capitolul 40 deschide cea de-a doua parte a cărții lui Isaia, prin mesajul de mângâiere și încurajare adresat poporului aflat în robie și anunțarea Izbăvirii prin Mesia, chemarea la pregătire pentru venirea lui, întărind acest mesaj prin prezentarea măreției lui Dumnezeu, care “a măsurat apele cu pumnul și a măsurat pământul cu cotul”, “a pus pulberea pământului în baniță și a cântărit munții și văile cu cântarul”, întinde cerul ca un văl ușor și îl desface ca un cort de locuit și îndeosebi dă tărie celui obosit și celui slab îi dă putere mare”.

Bibliografie

- Believers Church Bible Commentary Isaiah, Ivan D. Friesen, Herald Press, Scottdale, Pennsylvania, Waterloo, Ontario.
- Comentariu integral - Isaia.
- Dr. Thomas L. Constable, *Notes on Isaiah*, 2022 Edition.
- *Viețile Sfinților Proroci*, Ed.Sofia, trd. Pr. Prof. Constantin Jinga, 2010.
- Pr. profesorii: Vladimir Prelicean, Nicolae Neaga, Gheorghe Barna, Mircea Chialda, *Studiul Vechiului Testament*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
- *Viețile Sfinților Proroci*, Ed. Sofia, trd. Pr. Prof. Constantin Jinga, 2010.